

ویراستاران:

فرانک ای. دیکسون -

ساندرا اسمیت

حرفه:

داستان نویسنده

مترجمان: کاوه فولادی نسب - مریم کهنسال نودهی

www.ketab.ir

عنوان: نام پدیدآور: حرفه: داستان‌نویس ۲ / اویراستار فرانک ای. دیکسون، ساندرا اسمیت؛

میریمان کا - فولادی‌نسب - مریم کهنسال‌نوده‌ی

مشخصات نشر: تهران، نشر چشمه، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۱۲ - ۱۳

شابک: 978-600-727-281-0

وضعیت فهرست‌نویسی: فبا

یادداشت: کتاب حاضر ترجمه‌ی قسمت‌هایی از کتاب Handbook of short story writing است.

یادداشت: چاپ سوم

یادداشت: چاپ قبلی: زاوش، ۱۳۹۲

یادداشت: عنوان دیگر: حرفه: داستان‌نویس ۲ (مجموعه مقالات)

عنوان دیگر: داستان‌نویس ۲

عنوان دیگر: حرفه: داستان‌نویس ۲ (مجموعه مقالات)

موضوع: داستان‌نویسی

موضوع: داستان‌های کوتاه

شناسه‌ی افزوده: دیکسون، فرانک ای. - ۱۹۱۱ م.، ویراستار

شناسه‌ی افزوده: Dickson, Frank A.

شناسه‌ی افزوده: اسمیت، ساندرا، ویراستار

شناسه‌ی افزوده: Smythe, Sandra

شناسه‌ی افزوده: فولادی‌نسب، کاوه، ۱۳۵۹، مترجم

شناسه‌ی افزوده: کهنسال‌نوده‌ی، مریم، ۱۳۵۹، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ / ج ۴۳ / PN ۳۳۷۳

رده‌بندی دیویی: ۸۰۸ / ۳۱

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۳۵۱۳۶۲۵

cheshmehpublication

telegram.me/cheshmehpublication

www.cheshmeh.ir

رده‌بندی نشر چشمه: درباره‌ی ادبیات

حرفه داستان نویس ۲

(مجموعه مقالات)

ویراستاران: فرانک ای. دیکسون - ساندرا اسمیت

مترجمان: کاوه فولادی‌نسب - مریم کهنسال نودهی

ویراستار: علیرضا کیوانی‌نژاد

لیتوگرافی: هماگرافیک

چاپ: دالاهو

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: بهار ۱۳۹۲، تهران

چاپ دوم: بهار ۱۳۹۵، تهران

ناشر: نشر چشمه (چاپ سوم کتاب): پاییز ۱۳۹۵، تهران

ناشر: نشر چشمه (چاپ دوم کتاب): بهار ۱۳۹۵، تهران

حق چاپ: و اثرات باز محفوظ و مخصوص نشر چشمه است.

هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شاب: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۹-۰۰۸-۰

تلفن دفتر انتشارات: نشر چشمه:

۸۸-۱۲۱۸۲-۵

دفتر فروش: نشر چشمه:

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ابوریحان بیرونی، پلاک ۱۸، واحد ۳۵، شماره‌ی ۳۵.

تلفن: ۶۶۴۹۲۵۲۴

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی مرکز:

تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش میرزای شیرازی، شمال، پلاک ۱۸.

تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی گورش:

تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری گورش، طبقه‌ی ۳، واحد ۴.

تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۸-۹۰

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی آرن:

تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرحزادی، نرسیده به بزرگراه تاییش، خیابان حافظی، نبش خیابان فناورمقدم.

مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۲.

تلفن: ۷۵۹۳۵۴۵۵-۷

فهرست

۹	مقدمه‌ی مترجمان
۱۳	پی‌رنگ
۱۵	پی‌رنگ چیست؟ / انسن دیبل
۲۵	پی‌رنگ و جایگاه آن در داستان‌نروزی / آر. من. کسپل
۴۵	راست گفتن اشتباه بزرگی است / جان دی. فیتزجرالد
۵۶	نوشتن داستان کوتاه به وسیله‌ی درون‌مایه / دنیس ویتکا
	ارائه‌ی کشمکش در داستان کوتاه / رابرت سی. مردیت و
۶۳	جان دی. فیتزجرالد
۷۵	پی‌رنگ = انگیزه = پی‌رنگ / میشل آ. بنکس
۸۶	با شخصیت‌های داستانی‌تان بدرفتاری کنید / پائولین بلوم
۹۴	داستان‌های بدون پی‌رنگ / مرلین گرنیک
۱۰۳	شخصیت‌پردازی
۱۰۵	ظریف‌ترین نکته‌ها درباره‌ی شخصیت‌پردازی / اورسن اسکات کارد
۱۲۳	ارزش یک زگیل / کلایتون سی. باربو
۱۲۹	خلق شخصیت‌های دوست‌داشتنی / جیمز هیلتون
۱۳۴	شخصیت‌پردازی در داستان کوتاه / پگ براکن

۱۴۱ به شخصیت هاتان جان بدهید / پیرل هاگریف

همذات پنداری در داستان شخصیت های زنده را

۱۴۹ به وجود می آورد / برایان کلیو

۱۵۵ زاویه دید

چگونه می توان زاویه دید مناسبی

۱۵۷ برای داستان کوتاه انتخاب کرد / لوئیس بوگس

۱۷۵ سماعیل صدام کن: زاویه دید / جانت باروی

۱۹۷ رازنامه

۱۹۹ فارسی به انگلیسی

۲۰۶ انگلیسی به فارسی

مقدمه‌ی مترجمان

داستان کوتاه و رمان - مانند بیشتر پدیده‌های مدرن دیگر - برای ما ایرانی‌ها محصولاتی وارداتی‌اند. همان‌طور که محمدعلی جمال‌زاده یکی بود، یکی نبودش را با الهام از الگوهای غربی پرشت، نویسنده‌ی ایرانی به مصرف‌کننده‌ی تولیدات غربی تبدیل شد و - هر چند در آن لحظه‌ی نخست، آشنایی با یک قالب هنری جدید می‌توانست امتیاز - پسند یا حتی لازم تلقی شود، ایراد کار این جاست که - این روند هنوز هم بعد از چیزی - حدود نود سال کم‌وبیش ادامه دارد. در همه‌ی این سال‌ها بیشتر نویسندگان ایرانی - و بی‌تردید نه همه‌شان^۱ - که جدا از جامعه‌ی ایرانی نبوده‌اند و همیشه معنای بوده‌اند میان عرفی‌گری و ساده‌خواهی سنتی و قانون‌مداری و نظم‌مندی مدرن، همیشه نمی‌توانند نعل زده‌اند و یکی به میخ: وقتی صحبت از شیوه‌ی زندگی و رفاه اجتماعی در میان مدرن به میان آمده، مدرن و پیشرو بوده‌اند، و وقتی صحبت از علم‌مداری و سنت به‌هم‌راند مدرن به میان آمده، خودشان را زده‌اند به آن راه که تهش متصل می‌شده به معناگرایی شرقی. به همین دلیل هم چندان دلیلی یا لزومی ندیده‌اند که اگر

۱. و البته در همه‌ی این سال‌ها تک‌ستاره‌هایی هم وجود داشته‌اند که به ادبیات داستانی ایران نور داده‌اند و آثارشان - هر کدام - غنیمتی برای فرهنگ، هنر و ادبیات فارسی محسوب می‌شود. اما ایراد کار این جاست که از فرهنگ و هنری با این پیشینه، توقع بیشتری است.

می‌خواهند سراغ خلق داستان کوتاه و رمان بروند، پیش از هر کار دیگری شناخت علمی مناسبی نسبت به آن پیدا کنند؛ شناختی که در فقدان کم‌کمک تاریخی دانشکده‌های ادبیات داستانی در این مملکت، می‌شد از راه مطالعه‌ی کتاب‌های تخصصی و فنی یا حضور در کارگاه‌ها و جلسه‌های مختلف به دستش آورد. از بسیاری نویسنده‌های ایرانی معاصر، چه در محفل‌های رسمی و چه در محفل‌های غیررسمی، شنیده شده که به بکارت اندیشه اهمیت فراوانی می‌دهند و ترجیح می‌دهند پاکی و صافی ذهن‌شان را با عبارت‌ها، واژه‌ها و اصطلاح‌های فنی برهم نزنند و نیرو و انرژی درونی‌شان را خالص و خلص نگه دارند برای خلق شاهکارهای ادبی. این‌جا درست همان جایی است که هنرمندی که از کمالش ابزاری مدرن است، رو می‌آورد به استدلال‌هایی که با اندیشه‌ی مدرن تضاد و تعارض است. نتیجه‌ی چنین شیوه‌ی استدلالی همین اوضاع و احوال بی‌حساب و کتابی است که سال‌هاست گریبان ادبیات داستانی ما را گرفته؛ اوضاع و احوالی که بسیاری از رمان‌ها و داستان‌ها به دست بردن‌ها و توقیف کردن‌ها، بی‌تردید ممیزی بی‌حساب و کتاب و کم‌ویش سلیقه‌ای و قرائت سیاسی کردن از هر داستانی را از هر جماعتی در هر داستانی، ضربه‌ای مهلک به پیکر ادبیات داستانی یک مملکت می‌رساند و وارد کند، اما سؤال این‌جاست که آیا ناتوانی بسیاری از نویسنده‌های ایرانی — و به‌خصوص جوان‌ترها — در خلق یک جهان داستانی تأثیرگذار به نفع مادی شخصیت به‌یادماندن یا صحنه‌هایی زنده و مانا هم تحت تأثیر همین برخورد ای سلیقه‌ای و سیاست‌زدگی است؟ بیشتر و پیش‌تر از این‌ها به نظر می‌رسد آنچه نمی‌گذارد ادبیات داستانی ایرانی در جهتی درست رشد کند و به بلوغ نزدیک شود، سنت نادرستی است که می‌گوید: «برای داستان نوشتن به قلم و کاغذ کافی» و به همین سادگی آن عامل اساسی یعنی شناخت و آگاهی را کنار می‌گذارد. اگر از آن جمله‌ی کذایی، واژه‌ی «داستان» را حذف کنیم، همه‌چیز درست می‌شود: «برای نوشتن به قلم و کاغذ کافی» و این نوشتن در معنای عام است. اما کسی

که می‌خواهد «داستان» بنویسد، اول از همه باید داستان را بشناسد و بداند «داستان نوشتن» دقیقاً یعنی چه و این‌که داستان با مقاله و گزارش و خاطره و سفرنامه و یادداشت روزانه — که هر کدام ویژگی‌های خاص خود را دارند — متفاوت است.

متأسفانه در همه‌ی این نود سالی که از عمر داستان مدرن فارسی می‌گذرد، شناخت اصول و مبانی داستان‌نویسی بیشتر از هر چیز دیگری مورد غفلت قرار گرفته و گواه این مدعا اندک بودن منابع مکتوب در این زمینه است. این نکته را می‌زان یکی از مهم‌ترین دلایل رکود ادبیات داستانی ما در داخل کشور و عدم توفیق آن در خارج کشور دانست. حالا چند سالی است که نسل جدیدی از نویسنده‌های جوان ایرانی زیاد دارند وارد بازار ادبیات و چرخه‌ی تولید ادبی ایران می‌شوند. باید تلاش کرد که این نسل جدید با اصول و مبانی فنی هنر داستان‌نویسی آشنا شود و متوجه شود که درست داستان نوشتن و درست با مخاطب رابطه برقرار کردن، بدون شناخت اصول و مبانی جهانی داستان‌نویسی مقدور نیست.

حرفه: داستان‌نویس تلاشی است در این مسیر. پیشنهاد ترجمه‌ی این کتاب را آقای جمال میرصادقی به ما داد. وقتی یک‌بار خواندش دیدیم هم مسائلی را مطرح می‌کند که جاشان در منابع مکتوب ما خالی است و هم نویسنده‌های متعددی دارد که حضورشان و تنوع دیدگاه‌هاشان تکثرگرایی مناسبی را در مجموعه به وجود می‌آورد. خواندن و بازخوانی کتاب به زبان اصلی ترجمه و ویراستاری‌اش و در نهایت اضافه کردن زیرنویس‌ها برای آشنایی هر چه بیشتر مخاطب فارسی‌زبان با نویسنده‌های بزرگ، شخصیت‌های داستانی ماندگار و مجله‌ها و جایزه‌های مهم ادبی جهان، سه سال زمان برده و البته این کار، کاری کم‌ویش نامستمر بوده و دلش هم دویدن دنبال زندگی.

مجموعه‌ی حرفه: داستان‌نویس ترجمه‌ای است از مجموعه‌ی *Handbook of Short Story Writing*. در این مجموعه‌ی چهارجلدی، مقاله‌های مستقلی از

نویسنده‌ها، منتقدان و مدرسان ادبیات داستانی گردآوری شده است. جلد اول مجموعه به عنوان یک مدخل درباره‌ی «اهمیت داستان»، «نویسندگی به عنوان حرفه» و «آینده‌پردازی» بحث می‌کند. در جلد دوم و سوم مجموعه مسائل تکنیکی به بحث گذاشته می‌شوند و نویسنده‌های مقاله‌ها به شکلی عملی و با مثال‌ها و نمونه‌های قابل درک تلاش می‌کنند تا عناصر داستان را به مخاطب معرفی و چگونگی ساخت و پرداخت‌شان را در داستان تشریح کنند. «پی‌رنگ»، «شخصیت‌پردازی» و «زاویه دید» مباحث جلد دوم مجموعه را تشکیل می‌دهند و در جلد سوم نیز «صحنه‌پردازی»، «تغییر وضعیت و موقعیت»، «گفت‌وگو» و «توصیف» به بحث و بررسی گذاشته می‌شوند. در جلد چهارم مسائل تکمیلی مورد بررسی قرار می‌گیرد: ساخت و پرداخت «اول، وسط و آخر» داستان، «شگردهای مغفول»، «بازرسم» و «فروش داستان».

امیدواریم این مجموعه بتواند برای اهالی ادبیات و دوست‌داران داستان مفید واقع شود و ناگفته پیداست که در این صورت است که هدف ما از انجام این کار برآورده خواهد شد.

کاوه بهرامی: سب / مریم کهنسال نودهی

اول آبان‌ماه ۱۳۹۰